

۱۵ خزان ۱۹۲۳-۳۳۹

صافی ۷۸-۱۲

در دنیای جلد

یکی

اولان بو سکر میلیون خلاق بتون دنیاه میدان
 اوقومدمنه شاشمتن قاشدر .
 خارج بو معنای آکلامتی ایچون اوچالور
 آلتند صافالان یزلاظه روحی آزادی بولماید .
 ویتله فرانز انقلابچیلرده «سان
 کولوت» بالدری جیبالر» دیتیورمیدی؛ حالیکه
 ایسته بو بالدری جیبالردکه یکریمی بش سنه
 اتاشندم آوروپای بر باشند اوتکی باشه قدر
 فتح ایدیلر ، منترله یکی شارلر ، یی دستورلر
 یشارتی کورتوریلر .
 عامل عینی عامل در ، محکوم مظلوم ولاکنی
 زنده ، احمق درونده حیاتیته فیرانه لری صافالان
 بر مائک کندی مقداری اله آلمی !
 سقاریا بحار یسینک اظطاعتی هیچ برزمان
 اوتوبه جن : آق قردم طوب سسلری ایشیدیلور ،
 غالب دشمن عقورانه صولنلرینه دوام ایدیلور ،
 شهرده ییک تورلو میحان آور خیر ملولاشیلور .
 حکومت شهری تخلیفه فرارویور . قطعیسته
 اوزمان مانی تمیل ایدن یوک ملت مجلسی معظم
 برحاله تک ظهورینه صحنه اولور ، میولرلردن برینی
 آرقداشلرینه خطاباً :
 — ائندیلر ! ز وظیفه سزای نهانته قدر ایفا
 ایله مکفر ، برمزود قلدایمه جیز ، دشمنی بوراده
 بکجه ییکز ! « دیدی !
 بتون مجلس ییک آواز اولارقی :
 — اوت ! قلدایمه جیز ، بکجه ییکز : ایدیلر .
 بوالی و جدی ، بوالوم استراحتی ، جودال
 عشقی ویز نهدر ؟ هیچ شه یوقدرک ائندیلک ،
 مسئولیت ، حاکمیت حسی ! کولرل بوکی حالات
 روحیه ، شریات قلبیه بابا ییچدرلر ، عینی حسی
 عسکر ، کولوبه ، شهریته به سیرایت ایشیدی ،
 بتون برملتی برسمت جدال استقلال ایشیدی .
 نغریب شیدیر ، حاکمیت ملیه کن بوالی
 وفور تاریخی تجلیاتی اوزمان سیر ایدیلر عینی وجد
 واستقرار ایلانی آقیتلا بولر ، اوتک ابداع ایشیمی ،
 یارادیجی وفور تاریخی براساس اولدینی اعترافده
 تردد ایتیلور .
 فوز تولوش برامو واقع اولدی ، هرکس حضور
 وسکوش بولدی . لکن تعجب ونه غریب شیدرکه
 عینی آکلامده بو لون باشه دوشونجول مشاهده
 اولقدهدر ، بولر تردد ایدیلور ، نه ایچون ؟
 چونکه بولمک هنوز نام بر حاکمیت ملیه ایچون
 حاضرانامش ایش ! حاکمیت ملیه ، ایچمده
 رقابتلر ، احتراصلر جیقاراق ، تشک تشوش
 و اختلاصی موجب اولاییلمش !
 فقط واقعه میدانددر ، حاکمیت ايجاد ایدیت ، احتراصلری ،
 رقابتلری ، تشوشلری ، هر ج و سر میجی قالدیراق
 وحدتی تأمین ایلدی ، نظام و انتظامی ، سکون
 و حضوری اعاده ایدیتی ، بارز و جانلی اولان و حقیقت
 میداند ایلکن عسکی فصل ادعا ایدیله ییلر ؟

صوکره ، عسکی ادعای ایلری سوزنلر چاره
 خلاص اولارقی یلیور بیکز نه کوسفر یوزور ؟
 شخصلرک سیانته صیغنه یی ، حاکمیتی اشخاصک
 تحت حاملرته تقویض ایتی !! بولر میلیونلرجه
 انسانک عقل سلیمنه ، وظیفه ورلکته ، دویغوسنه ،
 اعتدال ایتیلور درده صلاح و نجاتی خصوصی فردلرده
 آزادیور .
 بولر بر ذهنیه شاشماق و آجیماق قایل
 دکدر : اودمنیتی طاشیده ییلک ایچون ، تارخک
 جریان عمومیسندن ، ویردیی عبرت درسلدن
 تماماً برمز بس بولنلق لایمدر : احتراصلر ، رقابت
 تشک ، نقای و شقاقی تولید ایدن حاکمیت ملیه
 دکدر ، اسل پودهنیت در !
 مجادله اتاشندم بوقلقدن عیشم بروراق
 احداث ایش اولان حاکمیت ملیه اسولنک صالح
 زمانتمده دهاضلی ودهاولو اولیمه جنه دلیل نهدر ؟
 همان وقای یزه حاکمیت ملیه اسانک
 صالح زمانتمده ، مجادله اتاشندم اولدیندن دهاضلی
 اولدینی بتون ماترک مثالله اثبات ایدیلور :
 زیاده تک برمت یوقدره حاکمیت ملیه سنی اله
 آققدن صوکره معنی واداناعلا ایتیمش اولون !
 بولک عسکه اولارقی حاکمیت ملیه سنی غالب ایش
 اولان ماترک کانه سنی تردی و نترلرله . وض قالیورلر :
 بنام علیه یوقلریده توصیف ایتدیکز ذهنیه طوتو-
 لش اولارلق - حاکمیت ملیه اصولک زدهده هیچ
 اولماز صالح زمانتمده تطبیقته قدرانصاف ادب
 بکجاسیلر ، یوقه کنیدیلر نعمت ناشناسلق وسؤ
 نیتله اتمام آنکه هرکس حق قازانش اولور ،
 شمدی کلمه ، حاکمیت ملیه تک زده کی تجلیاتک
 ماهیته : فقط بوقالده ذاتا اوزادی ، بوحی
 کلمیک هفتیه تعلیق ایلد !

آغا ارفی احمد

مشیر و طبعیت تاریخی

مقدمات

— ۵ —

لهستان ایکینجی مقاسمه سنی - ۱۱۸۲ دمی
 وضیمین ۱۲۷ سنه سنه کی وضیمت آرمسنده کی
 فرق - شرق و آلمان منطقی ، روسیه ، انکتره ،
 روسیا ، آوستریا - انکتره باش وکی «یت»
 واستانیول - فرانسه ، انگلانه بعض مهم افسانی
 کچیر یوز ، مغالیران ک برطانی ، باستیک ضبط...
 زده «عهد نظامات» تلخیص شایان اولان ۱۲۰۷
 سنه سنک الک مهم وقعه «لهستان» ک «روسیه» ،
 «پروسیا» ، «نمچه» حکومتلری طرفندن ایکینجی
 دهمه اولوق مقاسمه بوغرا ایلیمدر .

معلوم اولدیی اوزده ۱۱۸۲ روس سرفری
 ایجاب ایدن اختلاف ، روسیه تک لهستان اموریه
 مداخله سندن نشأت ایشدی . سنه مرقومده

بی یوجو

مقام صدازنده بولتان «حمزه» باشا [۱] ،
 روسیه سفیری (اورشوق) ی باب عالیده
 نزدیکه جلب ایدرهک :

«روسیه تک فایده «له جمهوریته قرال اتخانی
 ومذهب زانی و آخر بهانه ایله سوق ایتدیی
 عسکری کری چکمه سنی» ،
 «لهلورک مملکتلرینه و امورینه مداخله
 ایتمه سنی»

شغای شدید بر اولتیاوم شکنده درمیان
 ایش و سفیرک ، حضور پادشاهیده اتحاد ایدیلن
 قرار سنیدی امضادن امتناعی اوزرینه موی الی
 (یدی قله) به اعزام ایله اعلان حرب ایش ایدی .
 ۱۲۰۷ ده دولت نه او وضعتیه بولونیور ،
 نده پروتستو ایتکه یله کنیدینده قوت حسی
 ایدیلوردی . حق (تاریخ جودت) دیرورک [۱] :
 (...) بو اووانده کندی مصالح ملکیمی
 دخی کی اصلاحه محتاج اولدینده بکره لهلور
 اعانه شویله طورسون بر حالینه اظهار تأسف
 ایتکه ییله وقت و حال مساعد اولدینده مینی
 لهستان حوادثی درسدانده منعکس اولدیمکدن
 عبرت ایلرکی نظامات لازمک اجراسنه برقات
 دها کریمته جایلشمه لازم کلش ایدی)

۱۸۸۲ تاریخیمده روسیه اوزرینه اعلان
 حرب ایدمک زدهده یازوی سلطوتی کومعش
 اولان دولت علیه تک سفر صرقتی یکریمی بش
 سنه تجاوز ایدن رمدت صوکره بو درجه ییزه
 کلش اولماسک اسبابی «مقدمات» ک باشندن بری
 اتمام ایدمکدن قانون سازی ، اختلالات دائمه
 امور حکومتیه ضعف و امثالندن عیاضدر .
 فرانسه ده حکومتلر دورن «امیت جان و مال
 و عرض» قضیه سنی اوزمانده برسملر رشید و عاقل
 طویه حق اولسه ایدی مملکت مذکورمک بو
 قضیه نی هنوز ادراک ایش اولدینده حیرت ایشی
 لازم کلدیک حالده فوجیه بردوت اسلامیه ، شرع
 احادیثک اساس اتخادی سوریه لایات علویت

[۱] حرمه باشا : «سعدارامی عنایتله مشهور .
 ۱۱۴۰ ده نیکده تک (قره حصار) قصبه سنده طومشدر
 مدت صددر یغری بلی کوز ادولپ اختلال شعوریه
 یی غزل ایلرکی وکیل یی بقی ایدیلورک ۱۱۸۵ ده
 اوراده وفات ایشدر . ۱۸۲۰ سنه سقری ایشته یورله
 برولینک یاکازیم . قانون اسلام) کورده :
 استانبول و وردهده خولواغه نقرای سنه کده داخل
 ۱۱۵۷ ده اندرویه کیلرلر جایزه تجار اولش برورادکن
 باش قوقلی ادولپ بولشدر بر علم دخی اولمش
 ده ۶۲ ده خلافت خاسمه آغش و سلطان مصطفی لاکان
 جلوسنده یعنی ۱۱۷۱ ده ییشکیر آغاقندن سالدراغه
 ترغیب ایش ویر باشند بولتان (هیهات) سلطان کنیدینده
 نامده اولش ایدی . ۷۲ ده رتبه زانلره (موده) محصلقته
 ۷۵ ده رزم ابلی ایالتنه نصیب ورونده هیهات سلطان وفات
 ایتکه غزل اولنورک ۷۶ ده (کیکولی) - سجانی الحاقله
 (ویدین) محافظتله بعده (اوزی) و (خوتن) سنجانته
 نصیب ایلریش و ۷۸ ده غزل و وزاری رفق اولنورک
 (توتوقه) بقی ایش ایشدر یه اوسته وزاری اعاده
 اولنورک (سلایک) سنجانته (۸۰۰) ده حصار اولکانه
 وینه . سنه (حجاب) ایالتنه و بعده (ازهر) محافظتله
 نمک اولنورک ۱۱۸۱ ده مستند مدارک یکمشی ایدی .

ایلمش اولدیی یورثیه رغبته انسانیتکانه دن دوشمش بوسیله حکومت خصوصتمده امتیتی بیه غائب ایتش ایدی .

بوئانادامیه «شرق مسئله» بئون اهمیتیه موضوع اولشیدی . دیگر طرفدن آلمان حکومتی ایچون فرانسیا اموریک تسوییه مصالحه شرعییه مربوطه ایدییلوردی [۲] . ایکینجی (دوردرق) ایله ایکینجی (ژوزف) ک آلمان ایتک تملک و تصرف مقصدیه روسلرک فتوحاته اشتراک ایدیولوردی . فقط (انگتره) لهستانی فدا ایتکلر برار باش وکیل (پت) [۲] نظردقتی (استابول) اوزربنه دیکش ایدی .

فرانسه (۱۲۰۷) سنهسته مصادف ۱۷۹۳ تاریخته قدر انقلابک بعض مهم اقسامی یکیرمش ایدی :

فرال اون آلتینجی (لوی) ک حضورنده (ممنو - بلزیر *Menus Plaisirs*) صالونده ۱۷۸۹ سنه میایک بشنبی کونی (مجلس ملی) ایلک دفعه اعقاد ایتد کدن . ۱۴ تومزده (باسیل) [۲] حبسانه سی یاسدقدن ، حقوق آدمی اعلان ایلدکن سوکره تأسیسات قدیمه ک جله سی یقهرق اموال زهباتییه مصادره قدیم اصول اداره ولایتی لغو ایدمک فرانسه اراضیسی یتش یش (دموآرمانه) تقسیم (اصول یلیدی) یی تنسیق ، (صلح محاکمکری) احداث و محاکم ملکیه علی الدرجات تأسیس و تشکیک ۱۷۹۱ ده قانون اساسی ی نشر ایدمک (تفریق فوا) ایله خلک (اهل وطن) پایه سنه ترقی تأمین ایلیمشیدی .

[۱] (امیل بورژوا) : *Manuel historique* صفحه ۷۲

[۲] ویلیام پیت (Pitt) : انگتره : سوسیوندن برنجی (ولیم پیت) ک اولغیدر . ۱۷۵۹ ده طومش ۱۷۸۱ ده عوم قاروسنده داخل اولوب اظهار اقتدار ایتکلر برسنه سوکره ۲۰ یاشنده اولدیی حالده هیئت وکلای میانشده بولترق ۱۷۷۳ سنه سی اواخترنده بار . ولایت و مالییه نظارتیه یکمشدر .

مشاراییه انگتره اموال مالییه سی اصلاح ، زینت و سفاهته متعلق اشایه اغیر رسسمل طریحه و اوداق تزیید ، دویتر بر چوق برسانده اجرا ایتدی فرانسیه قارشی پادشهن موروث اولان خصوصتی ایچری اغیرن چوقچو مصارف و تشکیفیه مجبور اولش ، حالیکه او سرورده فرانسه لاجلجه یوریت وفتاری اولوب (بوتاریت) ک دلائلیه فرانسه عسکری هر طرفده غالب بولندیندن (پت) بولتیغه ننده . موثق اولوب (۱۸۰۶) ده وفات ایتشد . نایب حقایتی ، ناموسی و عجب وطن پرتم ایدی . [قاموس الاحكام]

[۳] باستیل (Bastille) : (پارس) ک - (سن) - (نقون) قیوسنده انشا ایدیلن بوموقع مستحکم ایدی . فرانسه فرالزندن بشنبی (شارل) نامنده و (۱۳۷۰) سنه میلادیه ده (هرق) نامندن بر کنشده قرائی موقیته انشاسنه باشلاش و اولن اکی سنهده اکال ایدیلشیدی . عمل مذکور چوق یکشده حکومت حبسانه سی آغاز اولنرک (دوق دوله) ، (دولتر) ک بیخیل مشاهیر دروننده یاششد . (باستیل) ، (احکامه کشنده) ک نای بر (حسن پاشا) قرقه قونخاسی یی مطلیقت اداره و حکومت کیرغیه عمل مخصوص اولشیدی . فرانسه انقلابنده اهالی (۱۷۸۹ - ۱۸۰۷) بورای هجوم ایش و تاریخ مذکور فرانسزلی طرفندن برعید ملی اولرق قبول ایدیلشدر .

فرال اون آلتینجی (لوی) ک فراری اوزربنه فرانسه ده سترقموه جزوانک یکیری برندن ایلولاک اون دردیه قدر بر (فاسله سلطنت) وقوعه کدرک بر (جمهوریت موقته) حیاتی کورولش (پارس) ده (شان دومارس) میداندندی حادنده سوکره فرانسه ده بر (جمهوریت فرقه سی) تشکیک ایدمک (ممتدل) و (ده موقرات) غریولری انضامیه یی برحیات سیاسییه یوز کسترتمشیدی .

طالیران [۱] ۱۷۹۰ سنه سی شاپانده ایراد ایلدی نطق مشهورنده دیپور ایدی ک : (حقوق آدمیان طالیداز اولشیدی ، حقوق مذکوره اعادة تأسیس ایدیلدی . ملت قوانین و تشکیلی موقع مذاکره یی قیوتی حقدن محروم ایدیلشیدی . بو حق آتک نامنه استرداد قلندی . لایمده ولایحی امتیازات بزم حقوق عومیه منری تشکیک ایدیولردی . بولر لغو و احیا ایدلیدی . بئون فرانسی طلم و اعتسافکار بر درم بکلکی قیلامشدی . بو درم بکلک بردها احیال عودتی اولماق اوزره ژائل اولدی . سز مامورنلرده اوتکاب و ارتشاک العانی آرزو ایدیولر ایدیکز ، بو آرزو اسساف ایدلیدی . قانون جراده موجود باشلیجه فائزک هیچ اولمازده موقت اصلاحه مقارنی لزومی حس ایدیولردیکز ، یوگاده فرارولریلیدی . برفوایزین مدینه کلیمی بئون بومظم ، قاریشک ، متضاد قانونری الفا ایدمکدر . مجلس عومی قراقلق تقسبات جدیدسی ایشتی واصل سر حد ختام ایلیمشدرک بونکلک قدیم اعتقادات باطله سوک نشانلرینه قدر کونکندن قازیلجی و ولایاتک عزت نفس دعوالری یرینه محبت حقیقه وطنیه قائم اوله یقدر . بز مساعیز یی برعارف و ثریه ملیه قانون ایله ختامه ایردیمکیز ، بو قانون اساسی ی انسال آتیه ک حفظ و عراستنده بولندیرمقدر . ایشته برانزلی کار و مملکت بولنردر .

فی الواقع (طالیران) ک بومدعیانی ، بالآخره سوق وقوعه ک تبدیل ایتدی ایسه ده فرانسرلرده حقیقه (برملت) اولقنده تاخر ایتدیلر . وحدت مادیه و معنویه ماده مهمه اجتماعیسی حصوله کتیریلر . فرانسی یلارکان استبداددورقوزلوان آلتی (ملت اولتی) استمدادی ایدی . استمداد ایسه کوندن کونه آمارخی کسرتیولردی .

(باستیل) ک ضعیفی اوزمان اورویا مالیی داخلنده و بالخاصه ارباب قلم آرمسنده غایله عظیم [۲] طالیران : Talleyran : فرانسه دیپلماترنددر . قبل انقلاب (اون) سسقیوسی ایدی . بعداقلاب (۱۷۹۰) ده مجلس ملی رئیس (برکنوار) مکتوی استانشده خارجیه نظریه وایش و قونولر (وایچ مورانی) زمانلرده دخی بو مأموریهده بولنرک - رستوراسیون - التحاق ایش و معهود (اولیه) اولقارمنده فرانسه ک حیثیت سیاسیسی اعاده ایتدیرجک اولاق خدمته موقت اولشدر . (۱۷۵۶ - ۱۸۳۸) .

بر تأثیر حاصل ایتشدی . مؤرخین یوحدانه ی تاریخک (شئون معنوی) اعدادیه داخل ایتکاری کی (کونه) ، (ووردس وورت) [۱] ، (فلویس توی) [۲] ، (بن ده مونه) [۳] کی شاعرل برستان مفاخر صورتنده ترم ایلدیلر ، (قانت (شوایر) [۱] کی فیلسوفر حقایت جدیدک غلیمی امتیازیه آقیشادیلر . [۵] فقط منسوب اولدیلر ، منظر ارایه بویه برحک اختلاقیی توسیه ایتدیلر . صبر و انتظار و فرانسه ده وقوعه کیکده اولان تقلبات سریمیه مد نظر اعتبار ایدمک آتی ایچون استحضارات عرفان پردازنده بولتی ايجاب ایتکده اولدیی ضعی ویا غرضی برصورتنده اخطا یادر کوروندیکر یوخال (صبر) (اجتهاد) نامنه حقیقه واجب رایج بر حرکت ایدی . مع هذا هرشی به بد زمانه قلمش ایدی . فرانسه داخلان ضعی مدرک اولتی قوتیه خردن اجتناب ایدمک تأسیساتی ایرلیتیکه پالیسیور ، فقط خارجا محو واضع حلاله بور یورکی کورنیولردی . (غنصه) ، (اترقه) ، (روپاغاندا) یی اجتماعی انقلابیه مسلط اولان عقیدات مفره و قائله ندر . فرانسه ده بو طفیلانن آزاده قالمیولردی .

احمد راسم

[۱] (ویلیام ووردس وورت : Wordsworth ۱۷۷۰) ده طومش و وفات ۱۸۵۰ ده فرانکر شاعریدر . اون طوموشی عصر میلادیه حسن طبیعت نامنه اک زیاده مظهر موقیوت اولش و انگلیز ادبیاته قایمتر مهمهده بولمشدر .

[۲] (اردوای فلویس توی : Klopstock ۱۷۲۴ ده طومش و وفات ۱۸۰۳ ده فرانکر ایش بر آلمان شاعریدر . (میسییه) نامله حبیب مییح مقتده انور سنهده تنظیم ایتدی ششنامه مییه مشهوردر .

[۳] (بن ده مونه (Hind monte) ایتایاچاسر ایتدندر . ۱۷۳۲ ده طومش و وفات ۱۸۶۸ ده وفات ایتشد .

[۴] شوایر (Se uhart) : (امیل بورژوا) : ۲۰ صفحه ۲۰

Manuel historique نام ایزندن . جلد ۲ صفحه ۲۰

مِلَّتِ قَهْتَر مَنانَرِی
ماها تمانا غاندی
— — —
غاندی ایله هندیلر آرمسنده «ساواراج» . «باشلی باشنده اداره» یه ، «استقلال» ده دائر عامه رسی بر ائتلاف موجوددر .
غاندی شوله یلارک :
«بایلمک مملکت هندی ساوا جدر ، عدم شدت دکل ...»
و بوکا ، لسانده مدشش بر ماهیت اکتاب ایدن شو جله یی علاومه قدر وازیر :
«هندوستانی شدت سایسنده حر اولش کورمنی مسئولیکر شدته اسیر اولش کورمکه ترجیح ایدم .»